

4.Електронна търговия(ЕТ). Незаконно съдържание(НС)

ЕТ се появи като феномен в края на 80-те години на XX век. ЕТ се състои от 2 части – „електронна“ и „търговия“

„електронна“ или „е-“ може да се анализира в 2 направления:

- 1) **ИКТ като средство:** Предполага използването на ИКТ за осъществяване на размяната на стоки.
- 2) **ИКТ като благо/предмет на правоотношението:** Може да се отнасят до благото - предмет на конкретното правоотношение (напр. резултат от търсене в Интернет, създаване на профил)

„търговия“ има по-широко значение от „търговска дейност“ по ТЗ

Търговска дейност: Извършване по занятие на търговските сделки, независимо от качеството на лицата, които ги извършват; Всяка друга сделка от търговец, сключвана от търговец и свързана с упражняването от него занятие (търговско дружество); Сключване на сделки между лица, които не са търговци, но са образували предприятие, което по предмет и обем изисква неговите дела да се водят по търговски начин

„Търговия“ обхваща не само търговските правоотношения, когато се извършват чрез използване на ИКТ, но и всички граждански правоотношения на размяна на блага между лица, които не са търговци, нито сделките са търговски по смисъла на ТЗ.

=> е-търговия = ИКТ са или предмет на сделката, или средство, чрез която тя се сключва

Видове е-търговия:

-С оглед страните по сделката: **B2B (business-to-business)** = и двете страни са търговци; **B2C (business-to-consumer)**; **B2A (business-to-administration)**; **C2C (citizen-to-citizen, consumer-to-consumer)**

-С оглед на стоките и услугите: **Директна е-търговия („цифрова доставка“)**- „същинска“ електронна търговия = всички елементи на сделката се осъществяват дистанционно и по електронен; **Индиректна е-търговия** = „несъщинска“ е- търговия; не всички елементи от фактическия състав на сделката за обмяна на блага се осъществяват по електронен път и чрез ИКТ

Правна рамка на индиректната е- търговия

-**Ключова характеристика е липсата на единен правен режим, множество източници:** **Закон за задълженията и договорите; Търговски закон** = специфични правила за търговските сделки; **Закон за защита на потребителите; Закон за предоставяне на финансови услуги от разстояние; GDPR и Закон за защита на личните данни; Регламент 910/2014 и ЗЕДЕУУ; Закони в IP сферата** – Закон за авторското право и сродните му права, Закон за марките и географските означения, Закон за патентите, Закон за топологията на интегралните схеми и др.; **Е-банкиране** – множество банкови закони; **Закон за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки** = нов закон с нови спец. правила за защитата на потребителите

Основни видове сделки при индиректната е-търговия

-**Договори за хардуер** = предмет: компютри, смартфони...

-**Договори за софтуер и информационни услуги** = предмет: компютърни програми, те са защитени като литературни произведения по смисъла на **Бернската конвенция за закрила на литературните и художествените произведения.**

Специални правила за използване на обекти на авторското право: Изключителният лиценз изисква писмена форма и изрична формулировка; ако споразумението не урежда този въпрос – до 3 години); Територия на лиценза (страната, на която ФЛ лице е гражданин или страната по седалище, ако е ЮЛ);

-Ако не е уговорено друго, счита се, че лицето, което законно е придобило правото да използва компютърна програма, може да **зарежда програмата, да я изобразява върху екран, да я изпълнява, предава на разстояние, да я съхранява в паметта на компютър, да я превежда, преработва и да внася други изменения в нея**, ако тези действия са необходими за постигане на целта, заради която е придобито правото да се използва програмата, включително и за отстраняване на грешки.

-Лицето, което законно е придобило правото да използва компютърна програма, може без съгласието на автора и без заплащане на отделно възнаграждение: 1. **да изготвя резервно копие от програмата**; 2. **да наблюдава, изучава и изпитва начина на действие на програмата** 3. **да превежда програмния код от една форма в друга**

Правна рамка на директната е- търговия: Директива 2000/31/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2000 година за някои правни аспекти на услугите на информац. общество, и по-специално на електронната търговия на вътрешния пазар (Директива за електронната търговия); Закон за електронната търговия (ЗЕТ) = транспонира правилата на директивата в българското законодателство; Закона-модел на UNCITRAL за електронната търговия (1996)

Основни правила по ЗЕТ:

-Електронна търговия за целите на ЗЕТ = предоставяне на услуги на информационното общество

-Услуги на информационното общество (УИО) = такива услуги включително предоставяне на търговски съобщения, които обикновено са възмездни и се предоставят от разстояние чрез използването на електронни средства след изрично изявление от страна на получателя на услугата; посредническите онлайн услуги;

-„Предоставяне на услуги чрез електронни средства“ = предоставянето на услуги, при което всяка от страните използва устройства за електронна обработка

-„По изрично изявление на получателя на услугата“ = услугата се осигурява при изрично заявяване желание за ползване от получателя

-Изключени от обхвата на ЗЕТ са УИО като: установяването и събирането на публичните вземания; защитата на личните данни, включително в областта на ел. съобщения; нотариалната дейност и др. професионални дейности, свързани с осъществяване публични функции; процесуалното представителство; хазартните игри.

-Свобода за предоставяне на услуги на информационното общество = УИО се предоставят свободно, освен ако в закон е предвидено друго. !!! Това означава, че по правило НЕ се изисква лиценз, регистрация или подобно разрешение от държавните органи

-Доставчик на УИО (ДУИО) = физическо или юридическо лице, което предоставя услуги на информац. общество

-Получател на УИО = физическо или юридическо лице, което ползва УИО с професионална или друга цел, включ. за нуждите на търсене на информация или предоставяне на достъп до нея

-Задължения за предоставяне на информация (Глава II ЗЕТ)

Обща информация (чл. 4(1) и (2)) = ДУИО е длъжен да предоставя безпрепятствен, пряк и постоянен достъп на получателите на услугите и на компетентните органи до следната информация: името си; постоянния си адрес, седалището и адреса си на управление; адреса, на който упражнява дейността си; данни за кореспонденция, телефон и електронна поща; данни за вписване в търговски или друг публичен регистър и др.

Съхраняване на информация в крайното устройство на потребителя и достъп до нея/ разпоредба за „бисквитки“ (чл. 4а) = ДУИО съхранява информация или получава достъп до информация, съхранена в крайното устройство на получателя на услугата, при условие че: **Получателят е информиран по чл. 13 GDPR;** Получателя на УИО има възможност да откаже съхраняването/ достъпа до информ. (да се иска **изрично съгласие**)

При последващо съхраняване информация / получаване на достъп до информация от един и същ доставчик горните изисквания не са задължителни, в случай че получателят на услугата не е възразил. Горните изисквания НЕ се прилагат по отношение на съхраняването на информация и предоставянето на достъп до нея, когато те са необходими за: предаването на съобщения по ел. съобщ. мрежа; предоставяне на УИО, изрично поискана от получателя на УИО.

Търговски съобщения (чл. 5) = рекламни или други съобщения, представящи пряко или косвено стоките, услугите или репутацията на лицето, извършващо търговска или занаятчийска дейност или упражняващо регулирана професия

Непоискани търговски съобщения (ТС)

1. ДУИО който изпраща непоискани ТС по електронната поща без предварително съгласие на получателя, е длъжен да осигури ясното

и недвусмислено разпознаване на ТС като непоискано още с постъпването му при получателя.

2. Комисията за защита на потребителите води **електронен регистър** на електронните адреси на юридическите лица, които не желаят да получават непоискани ТС. **Забранява се** изпращането на непоискани ТС на електронни адреси, вписани в регистъра.

3. **Забранява се** изпращането на непоискани ТС на потребители **без предварителното им съгласие.**

4. **Специални правила на ЗЕС** : Осъществяването на повиквания, съобщения или електронна поща със или без човешка намеса за целите на директния маркетинг и реклама се позволяват само при предварително получено съгласие на потребителя.

-Търговски съобщения за лица с регулирани професии = такива лица могат да използват търговски съобщения като част от УИО или представляващи УИО.

-Задължения на доставчиците при сключване на договори чрез електронни средства:

-При предложение за сключване на договор чрез електронни средства ДУИО предварително информира получателя на услугата по ясен, разбираем и недвусмислен начин относно:

1. **техн. стъпки по сключването договора и правно им значение;**
2. **дали договорът ще бъде съхраняван от доставчика на услугата и какъв е начинът за достъп до него;**
3. **техническите средства за установяване и поправяне на грешки при въвеждането на информация, преди да бъде направено изявлението за сключване на договора;**

4. езичите, на които договорът може да бъде сключен.

- **Задължения на доставчиците при сключване на договори чрез електронни средства:**

-Да предостави на получателя на услугата общите условия и съдържанието на договора по начин, който позволява тяхното съхраняване и възпроизвеждане.

-Да осигурява подходящи и достъпни техн. средства за установяване и поправяне на грешки при въвеждане на информ, преди получателят на услугата да направи изявление за сключване на договора.

-Изявлението за сключване на договора и потвърждението за неговото получаване се смятат за получени, когато техните адресати имат възможност за достъп до тях.

Незаконно съдържание: съдържание, което нарушава опред. закони / права / законни интереси - клевети, обиди, детска порнография ...

- **Нови правила на ниво ЕС чрез Акта за цифрови услуги – Digital Services Act (DSA): Прилага се на 2 фази:** (1) за големи платформи (от август 2023 г.); (2) за всички други онлайн бизнеси, попадащи в обхвата на DSA (от 17 февруари 2024 г.); **Адресати:**

-Обикновен пренос (mere conduit) – пренос на потребителска информация в далекосъобщителна мрежа или предоставяне на достъп до нея (доставчици на интернет, VPN, top-level domain name)

-Кеширане (caching) – пренос в мрежата на потребителска информ. с автоматично, междинно и временно съхраняване на тази информ. единствено с цел да се подобри ефективността или сигурността

-Хостинг (hosting) – съхраняване на потребителска информация (cloud услуги, web хостинг, чат със съхраняване на информац. и т.н.)

-Онлайн платформи – хостинг услуги, включващи съхраняване и разпространяване на потребителска информация сред обществеността (социални медии, онлайн места за търговия, форум)

-B2C онлайн места за търговия (online marketplaces) – онлайн платформи, позволяващи сключването на договори от разстояние между потребители и търговци

-Много големи онлайн платформи и търсачки - Very Large Online Platforms (VLOPs) / Very Large Online Search Engines (VLOSEs) – услуги с над 45 милиона среден брой посетители на месец в ЕС;

Ключови задължения: предприемане на действия с/у незаконно съдържание; определяне на точки за контакт с компетентните публични органи и потребителите; доставчици услуги извън ЕС да определят представители в ЕС и др.; адекватни мерки за защита на малолетни и непълнолетни лица; проследимост на търговците

Санкции до 6% световния годишен оборот на ДЕУ

Липса на общо задължение за наблюдение на информацията: ДУИО не е длъжен да извършва наблюдение на информацията, която съхранява, пренася или прави достъпна при предоставяне на УИО, нито да търси факти и обстоятелства, указващи извършването на неправомерна дейност

„Сигурен пристан“ за услугите по достъп и пренос (access and mere conduit), автоматизирано търсене информ. (automated searching of information), междинни запамятвания (кеширане) (caching), съхраняване на чужда информ. (хостинг) и за ел. препратки към чужда информация (линкинг) (hosting) и linking). **НЕ носят отговорност за съдържанието на информац. – предмет на УИО,** при условие, че те не инициират предаването на информацията

ДУИО губи тази защита, когато получи акт от компетентни органи с искане за премахване на информацията; са информирани за нейния противоправен характер; получателят е бил свързано лице с ДУИО; информацията е извлечена от информационен ресурс на ДУИО/свързано с него лице; информацията е премахната от мрежата на оригиналния източник или достъпът до нея е прекратен

!!! Промяна в парадигмата относно обекти на авторско право - чл. 17 от новата Директива за авторските права; вече транспонирана в България в ЗАПСП: Прилага се към „доставчик на онлайн услуга за споделяне на съдържание“ = доставчик на УИО, основната цел или една от основните цели на когото е да съхранява и да предоставя достъп на публиката до голям брой защитени от авторското право произведения или други защитени обекти, качени от ползватели на услугата на този доставчик, които той организира и популяризира с цел реализиране на печалба

ДОУ като онлайн енциклопедии с нестопанска цел, образователни/научни хранилища с нестопанска цел, платформи за разработване и споделяне на софтуер с отворен код, онлайн пазари, услуги „в облак“ между стопански субекти и услуги „в облак“, които позволяват на ползвателите да качват съдържание за собствена употреба не се считат за доставчици на онлайн услуги за споделяне на съдържание

•ДОУ за споделяне на съдържание получава разрешение от правоносителите чрез сключване на лицензионно споразумение за публично предоставяне на публично разположение. Иначе носи отговорност за законността на съдържан.

!!! Промяна в парадигмата относно обекти на авторско право - чл. 17 от новата Директива за авторските права (Директива (ЕС)

Предпоставки за избягване на отговорност на доставчиците

- 1.Положили са всички възможни усилия за получаване разрешение
- 2.Положили всички възможни усилия, за да се гарантира неналичността на произведения и други обекти, за които правоносителите са предоставили на ДЕУ съответната информация
- 3.Действали са експедитивно, след като са получили достатъчно обосновано уведомление от страна на правоносителите, за да преустановят достъпа до или да премахнат съдърж.от уебсайтове си
- 4.Положили са максимални усилия за предотвратяв. бъдещо качване

Занижени изисквания към стартъпи (по-малко от 3 години + оборот, по-нисък от EUR 10 милиона)

Липсва общо задължение за наблюдение/внедряване на филтри

Контрол за спазване на ЗЕТ е възложен на **Комисията за защита на потребителите**Санкциите между 200 лв. и 2500 лв.

Правото е създадо **правен режим** за извършване на търговия във виртуална среда. Непоискани търговски съобщения: най-сигурният подход е **изричното съгласие** за физически лица (с изключението по Закона за електронните съобщения); специален регистър за юридич. лица. Като общо правило доставчиците на услуги на информационното общество **нямат общо задължение да следят за незаконно съдържание**. Промени в горния принцип се очакват с транспонирането на новата Директива за авторското право 2019/790 по отношение на **защитата на авторските права**. В специфични ситуации доставчиците на услуги на информационното общество не **могат да разчитат на „сигурния пристан“** (напр. когато са имали знание за незаконния характер на съответното съдържанието или впоследствие са били информирани за това)